

Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σχολικό έτος 2014-2015

Προαγωγικές εξετάσεις περιόδου Μαΐου-Ιουνίου 2015
Εξεταστέα ύλη για το μάθημα της**Νεοελληνικής Λογοτεχνίας****Εγχειρίδια αναφοράς:**

- *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*. Τεύχος Α'. Αθήνα: Έκδοση Ο.Ε.Δ.Β. (ΚΝΛ)
- *Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων*. Αθήνα: Έκδοση Ο.Ε.Δ.Β. (ΛΛΟ)
- Εισαγωγή στη λογοτεχνία του διδάσκοντος. (ΕΙΣΛ)
- **Με αστερίσκο (*) επισημαίνονται οι παρατηρήσεις του διδάσκοντα.**

Εξεταστέα ύλη:

Σύμφωνα με τις Οδηγίες διδασκαλίας του μαθήματος (εγκύκλιος με αρ. πρωτ. 139610 / Γ2 / 01-10-2013 της Διεύθυνσης Σπουδών Δ/θμιας Εκπ/σης / Τμήμα Α') του Υπουργείου Παιδείας, η εξεταστέα ύλη στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας περιορίζεται στις ενότητες: **α) Τα φύλα στη λογοτεχνία** και **β) Παραδοσιακή και σύγχρονη ποίηση**. Οι ερωτήσεις της γραπτής εξέτασης θα τεθούν πάνω σε προτεινόμενο **αδίδακτο κείμενο** ως εξής:

A. Τα φύλα στη λογοτεχνία

- ◆ 1. Να διακρίνετε τα πρόσωπα που περιλαμβάνει η αφήγηση.
- 2. Να εντάξετε τα πρόσωπα στο χρόνο και το χώρο, όπως προσδιορίζονται μέσα από το κείμενο.
- 3. Να διακρίνετε ποιος αφηγείται και σε ποιον ή σε ποιους απευθύνεται.
- 4. Να επισημάνετε — εφόσον υπάρχουν — αλλαγές του τόπου και του χρόνου της αφήγησης.
(σύνολο εργασιών **25 μονάδες**, από την τράπεζα θεμάτων)
- ◆ 1. Να περιγράψετε έναν ή δύο βασικούς χαρακτήρες και να τους συσχετίσετε με κοινωνικά στερεότυπα, όπως αυτά προβάλλονται στο κείμενο (αυταρχικός πατέρας, στοργική μητέρα, μοιραία γυναίκα, πιστή σύζυγος, κακιά μητριά κλπ.)
- 2. Να αιτιολογήσετε τις απαντήσεις σας με αντίστοιχες παραπομπές στο κείμενο.
(σύνολο εργασιών **25 μονάδες**, από την τράπεζα θεμάτων)
- ◆ 1. Να αλλάξετε τον αφηγητή σε ολόκληρο το κείμενο ή σε τμήμα του κειμένου.
- 2. Να επιφέρετε τις αντίστοιχες αλλαγές στην οπτική της αφήγησης.
- 3. Να αιτιολογήσετε τις αλλαγές αυτές με στοιχεία που αφορούν τον χαρακτήρα των προσώπων.
(σύνολο εργασιών **25 μονάδες**, από τους διδάσκοντες)
- ◆ 1. Να διατυπώσετε την άποψή σας για τις αντιλήψεις που κυριαρχούν κατά την εποχή στην οποία αναφέρεται το κείμενο.
- 2. Να προβείτε σε συγκριτικές θεωρήσεις κάνοντας διασύνδεση με τη σύγχρονη εποχή.
(σύνολο εργασιών **25 μονάδες**, από τους διδάσκοντες)
- ★ Η συγκεκριμένη θεματική απαιτεί γνώσεις αφηγηματολογίας, οπότε θα πρέπει να είστε εξοικειωμένοι με το αντίστοιχο κεφάλαιο της Αφήγησης στο μάθημα της Νεοελλ. Γλώσσας (βλέπε βιβλίο *Έκφρασης-Έκθεσης*, τεύχος Α').

B. Παράδοση και μοντερνισμός στη νεοελληνική ποίηση

- ◆ 1. Να διακρίνετε αν ένα ποίημα ανήκει στην παραδοσιακή ή στη μοντέρνα ποίηση.
- 2. Να αναγνωρίσετε στο κείμενο τα **μορφικά** χαρακτηριστικά της παραδοσιακής ποίησης (μέτρο, ομοιοκαταληξία και είδη της, στροφές και είδη τους ως προς τον αριθμό στίχων, ισοσυλλαβία μεταξύ των στίχων κ.λπ.) ή αντίστοιχα τα μορφικά χαρακτηριστικά της μοντέρνας ποίησης (ελεύθερος στίχος, τονικότητα και εσωτερικός ρυθμός αντί του μέτρου, άνισες στροφικές ενότητες και ανισοσύλλαβοι στίχοι κ.λπ.).
- 3. Να αξιολογήσετε, αν το ποίημα το επιτρέπει, τις μορφικές επιλογές του ποιητή. Δηλαδή να σχολιάσετε τον τίτλο σε σχέση με το περιεχόμενο, να μπορείτε να εντοπίσετε χαρακτηριστικά ενός ποιητικού είδους στο ποίημα (λ.χ. σονέτο).
(σύνολο εργασιών **25 μονάδες**, από την τράπεζα θεμάτων)
- ★ Τα παραπάνω ζητήματα καλύπτονται είτε με τη μελέτη της ΕΙΣΛ είτε με την αξιοποίηση του ΛΛΟ.
- ◆ 1. Να επισημάνετε στο κείμενο εκφραστικά μέσα / εκφραστικούς τρόπους (μεταφορές, παρομοιώσεις, εικόνες, προσωποποιήσεις, αντιθέσεις, επαναλήψεις κ.λπ.).
- 2. Να αναγνωρίζετε στο κείμενο στοιχεία που αφορούν τη γλώσσα, όπως λόγιες, λαϊκές ιδιωματικές ή αντιλυρικές λέξεις, στοιχεία προφορικότητας κ.λπ.).
- 3. Να σχολιάζετε τη λειτουργία των εκφραστικών μέσων, των ρηματικών προσώπων, της στίξης (τελεία, κόμμα, θαυμαστικό, ερωτηματικό, εισαγωγικά, αποσιωπητικά, παρενθέσεις κ.λπ.).
- 4. Να σχολιάσετε τη γλώσσα του κειμένου κάνοντας αναφορά στις γλωσσικές επιλογές του ποιητή.
(σύνολο εργασιών **25 μονάδες**, από την τράπεζα θεμάτων)
- ★ Το ζητούμενο 1. καλύπτεται ικανοποιητικά με τη μελέτη της ΕΙΣΛ. Τα υπόλοιπα αφορούν τη γλωσσική κατάρτιση του μαθητή. Όσον αφορά τη στίξη, δες σχετικό αρχείο στη «Ρύμη του λόγου».
- ◆ 1. Να γνωρίζετε τα γενικά χαρακτηριστικά των λογοτεχνικών ρευμάτων (νεοκλασικισμός, ρομαντισμός, παρνασσισμός, συμβολισμός, μοντερνισμός, υπερρεαλισμός) ώστε να είστε σε θέση να τα αναγνωρίσετε στο ποίημα.
- 2. Να μπορείτε να διακρίνετε αν συνυπάρχουν στο ίδιο ποίημα χαρακτηριστικά από περισσότερα του ενός λογοτεχνικά ρεύματα.
- 3. Να σχολιάζετε στίχους ή εκφράσεις του ποιήματος οι οποίοι συνδέονται με χαρακτηριστικά του λογοτεχνικού ρεύματος στο οποίο ανήκει το ποίημα.
(σύνολο εργασιών **25 μονάδες**, από τους διδάσκοντες)
- ★ Στην ερώτηση αυτή μπορεί να ζητηθεί η επαλήθευση ή διάψευση μιας κρίσης σε σχέση με τα λογοτεχνικά ρεύματα (π.χ. να δοθούν τα χαρακτηριστικά του παρνασσισμού και να ζητηθεί ο εντοπισμός τους στο κείμενο). Συνιστάται η συστηματική χρήση του ΛΛΟ. Ειδικά για τα στοιχεία της παραδοσιακής λαϊκής στιχουργίας (στίχος, μέτρο, θέματα, κατηγορίες τραγουδιών και άλλα χαρακτηριστικά) δείτε: ΚΝΛ: 18-23, ΛΛΟ: 40-41 και 42-44.
- ◆ 1. Να εντοπίζετε το κεντρικό θέμα του κειμένου.
- 2. Να αποκωδικοποιείτε (σ.σ. να εντοπίζετε και να εξηγείτε) τα βασικά σύμβολα του ποιήματος βασίζοντας την απάντησή σας σε στοιχεία του κειμένου.
- 3. Να σχολιάζετε, σε μία έως δύο παραγράφους, συγκεκριμένους στίχους του κειμένου.
- 4. Να προβαίνετε, εφόσον το κείμενο προσφέρεται, σε αξιολογήσεις των συμπεριφορών και των αντιλήψεων που κυριαρχούν στο κείμενο.
(σύνολο εργασιών **25 μονάδες**, από τους διδάσκοντες)
- ★ Προϋποτίθεται η σχετική εξάσκηση των μαθητών κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.